

BERGS-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

om

**Förhållandet med Bergshandteringen
år 1835.**

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Till Eders Kongl. Majt får nu Bergs-Collegium i underdånighet afgifva Berättelse om förhållandet med Rikets Bergs-handtering år 1835.

Om afsättningen af Bergverkens producter, under det år denna Berättelse omfattar, icke varit gynnad af några fördelaktiga försäljningspris, hvaraf äfven inträffat, att för många ägare af mindre väl belägne Jern-verk, behållningen torde hafva varit ringa nog, har Bergs-Collegium åtminstone den tillfredsställelsen, att kunna för Eders Kongl. Majt i underdånighet tillkännagifva, att Jern-exporten sistlidet år varit större, än något år förut, en omständighet, som, äfven vid ett lägre pris, icke litet bidrager till underlättande af en handtering, hvars idkare, i anseende till de redan för löpande året högst dryga förlagerne, ej sällan kunna råka i förlägenhet när afsättning saknas för de ifrån föregående året färdige effecterne.

Jern-utförseln under Smides-året 1835 har, då Stångjern och Jern-manufactur sammanräknas uppgått till ett belopp af 512,044 Sk ℓ 3 L ℓ 10 ℓ , och således med 2,214 Sk ℓ 17 L ℓ 10 ℓ öfversigt exporten för år 1802, som hittills varit den största. Derjemte hafva från Rikets samtelige Metall-vågar till inrikes förbrukning blifvit afvägde 42,185 Sk ℓ 7 L ℓ 11 ℓ , allt Stapelstads-vigt. Desse begge summor, tillsammans 554,229 Sk ℓ 11 L ℓ 1 ℓ , och utgörande i Bergs-vigt 503,845 Sk ℓ 18 L ℓ , öfverstiga redan icke obetydligt den uppgifna tillverkningen under året 465,446 Sk ℓ 16 L ℓ 11 ℓ Stång- och Ämnes-jern; men ehuru denna sistnämnda summa, i följd af från visse orter erhållne kanske icke fullt tillförlitlige uppgifter, torde med ett eller annat Tusende Sk ℓ böra

INLEDNING

TILL

**Bergs-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshandteringen. – Stockholm, Norstedt, 1835-1858.
Täckningsår: 1833-1857.**

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1859-1911.
Täckningsår: 1858-1910.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.
S. 1. Tab. 1. Produktion av järnmalm, tackjärn samt vissa andra metaller 1836-1950.

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).
S. 1-85: Några historiska data rörande den svenska bergshantering [från äldsta tid och fram till 1915].

Bergskollegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshantering år 1835.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB), 2010.
Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

urn:nbn:se:scb-b0-c0-35

**Bergs-Collegii Underdåniga Berättelse om
Förhållandet med Bergshandteringen år 1835**

INNEHÅLL

	Sid.
Inledning.....	1.
1 ^{sta} Artikeln. Jernmalms-brytningen.....	3.
Meddelade Mutsedlar år 1835 [tabell].....	13.
Mutsedlar som blifvit utgifne på nya anledningar i flere afseenden år 1835 [tabell].....	14.
Beviljade hvilostånd år 1835 [tabell].....	14.
2 ^{dra} Artikeln. Tackjerns-blåsningen.....	15.
Tackjerns-tillverkningen år 1835 [tabell].....	15.
3 ^{die} Artikeln. Gjuterierne och Gjutgods-tillverkningen.....	17.
Gjutgods-tillverkningen vid Masugnarne år 1835 [tabell].....	18.
Gjutgods-exporten enligt Tullverkets Räkenskaper år 1835 [tabell].....	19.
4 ^{de} Artikeln. Stång- och Ämnesjerns-Smidet.....	20.
Smidet för hela Riket år 1835 [tabell].....	20.
Stångjerns-exporten enligt Tullverkets Räkenskaper, omfattande Calender-året 1835, och destinations-orterne [tabell].....	23.
5 ^{te} Artikeln. Jern-Manufactur-tillverkningen.....	24.
Jern-Manufactur-tillverkningen år 1835 [tabell].....	24.
Exporterade beloppet Jern-Manufactur under Calender-året 1835 enligt Tull- Verkets Räkenskaper fördelat på Destinations-orterne [tabell].....	26.
6 ^{te} Artikeln. De så kallade Ädlare Verken.....	27.
a) Guld-tillverkningen.....	27.
b) Silfver-tillverkningen.....	27.
c) Koppar-Verken.....	29.
Rikets Koppar-tillverkning år 1835 [tabell].....	32.
d) Messings-Bruken.....	32.
7 ^{de} Artikeln. Diverse Verk och Inrättningar.....	33.
Kopparhamrar.....	33.
Blysmältnings-Verk.....	33.
Cobolt-Verk.....	34.
Svafvel-Bruk.....	34.
Vitriol-Verken.....	34.
Alun-Bruk.....	35.
Rödfärgs-Verk.....	35.
Blyers-Verk.....	36.
Brunstens-Brott.....	36.
Stenkols-Verk.....	36.
Porfyr- och Marmor-Brott.....	37.

BERGS-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

om

**Förhållandet med Bergshandteringen
år 1835.**

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Till Eders Kongl. Majt får nu Bergs-Collegium i underdånighet afgifva Berättelse om förhållandet med Rikets Bergs-handtering år 1835.

Om afsättningen af Bergverkens producter, under det år denna Berättelse omfattar, icke varit gynnad af några fördelaktiga försäljningspris, hvaraf äfven inträffat, att för många ägare af mindre väl belägne Jern-verk, behållningen torde hafva varit ringa nog, har Bergs-Collegium åtminstone den tillfredsställelsen, att kunna för Eders Kongl. Majt i underdånighet tillkännagifva, att Jern-exporten sistlidet år varit större, än något år förut, en omständighet, som, äfven vid ett lägre pris, icke litet bidrager till underlättande af en handtering, hvars idkare, i anseende till de redan för löpande året högst dryga förlagerne, ej sällan kunna råka i förlägenhet när afsättning saknas för de ifrån föregående året färdige effecterne.

Jern-utförseln under Smides-året 1835 har, då Stångjern och Jern-manufactur sammanräknas uppgått till ett belopp af 512,044 Sk ℓ 3 L ℓ 10 ℓ , och således med 2,214 Sk ℓ 17 L ℓ 10 ℓ öfversigitt exporten för år 1802, som hittills varit den största. Derjemte hafva från Rikets samtelige Metall-vågar till inrikes förbrukning blifvit afvägde 42,185 Sk ℓ 7 L ℓ 11 ℓ , allt Stapelstads-vigt. Desse begge summor, tillsammans 554,229 Sk ℓ 11 L ℓ 1 ℓ , och utgörande i Bergs-vigt 503,845 Sk ℓ 18 L ℓ , öfverstiga redan icke obetydligt den uppgifna tillverkningen under året 465,446 Sk ℓ 16 L ℓ 11 ℓ Stång- och Ämnes-jern; men ehuru denna sistnämnda summa, i följd af från visse orter erhållne kanske icke fullt tillförlitlige uppgifter, torde med ett eller annat Tusende Sk ℓ böra

ökas, för att komma verkligheten närmare, tror likväl Collegium, att om det Jern, som directe från Bruken blifvit förtrytt, och således icke vägfördt, kunde beräknas, skulle skillnaden emellan afsättning och tillverkning under året blifva ännu större. Af denna anledning hafva ock Inventarierna af Jern på Rikets Vågar blifvit minskade med 43,707 Skå 13 Lb 19 Å., emot hvad de vid årets början voro.

Lika tillfredsställande är det äfven för Collegium att kunna i underdånighet meddela, att bemödandet att införa förbättrade metoder, så väl vid Tackjerns-blåsningen som Stångjerns-smidet, synes blifva allt mera och mera allmänt; och ehuru den omtänksamme Närings-idearen, om ett mera fördelaktigt försäljningspris, som äfven med en mindre omsorgsfull drift lemnar behållning, för någon tid skulle ega rum, derföre icke anser sig mindre förbunden eller uppmunad att sträfva till något bättre i sjelfva handteringens utöfvande, är det likväl ej osannolikt, att de under ifrågavarande och nästföregångne år nog mycket nedfallne Jern-prisen varit en ytterligare anledning dertill, att flere Bruksägare funnit sig förelätna att, genom ändamålsenliga anstalter, ledande till besparing af både tid och rudimaterier, söka nedsätta tillverkningspriset, som i annat fall för flere torde hafva kommit att uppgå emot det, som vid försäljningen kunnat erhållas.

Af de särskilde på sednare åren ifrågakomne nya Smides-metoderne är ännu ofgjordt, åt hvilken företräde bör lemnas. De synas, rätt begagnade, hvar och en hafva sina fördelar, beroende det ofta derpå huru tackjernet, som användes, är beskaffadt och huru kvalificeradt jern man vill hafva, hvilken method bör väljas. Emedlertid har dock uppmärksamheten tillika under året börjat fästas, dels deruppå, att, med bibehållande af det gamla så kallade Tysk-smidet, en ökad och förmånligare smidesdrift torde vinnas förmedelst användande af varm bläster äfven uti smideshärden, hvilken förut vid tackjerns-blåsningen vidtagne förbättring, på sätt Collegium uti dess sednast afgifna Årsberättelse med speciela exempel i underdånighet uppgifvit, visat sig vara af stor nytta, såsom befördrande kol-besparing, dels ock i synnerhet deruppå, att kunna öka den eljest vanliga vecko-tillverkningen, hvilket sednare ändamål, i förening med kol-besparing, också sökt vinnas derigenom, att tackjernet, innan detsamma till smältning i härden inlägges, efter hand uppvärms af den från härden gående lågan, hvarmedelst ock smält-processen i det hela måste befordras.

Jernets förbättrande har väl äfven varit afseet med några af de vid smidet åstadkomne förändringarne; men såsom indirecte befördrande ett sådant syftemål vore det ganska önskvärdt, om, såsom redan på åtskilliga ställen vidtagits, den ordningen vid Bruken mera allmänt infördes, att ej, såsom hittills varit öfligt, ställa beräkningen af Smedernes lönevilkor till hufvudsaklig del på ersättning för erhållet så kalladt öfverjern, emedan i annat fall Bruksägarens sanna interesse, som alltid måste vara åstadkommandet af en god tillverkning, i sjelfva verket motarbetas af Smedernes bemödande att erhålla ett större quantum öfverjern, hvilket

sednare åter ej sällan måste sökas på bekostnad af Stångjernets inre godhet och derpå beroende relativa handelsvärde.

Hvad Tackjerns-tillverkningen vidkommer, så har full tillgång deraf för smides-driften hitills destomindre saknats, som i jemförelse med tillverknings-kostnaden nog låga tackjerns-pris, som för året ägt rum, snarare kunde tyckas ådagalägga en för handen varande öfver-production. Med mera sannolikhet lär det likväl kunna antagas, att det låga pris, hvartill Bergsmännens tackjern måst försälgas, äfven vid tillfälle af en så betydliga ökad Stångjerns-export, som den för året varande, egentligen måste tillskrifvas de förbättringar Bruksägarne vid Tackjerns-blåsningen infört, och till följe hvaraf desse, i anseende till ökad egen tillverkning, varit i mindre behof af köpe-tackjern, och hvilket tillfälliga missförhållande, som ej kunnat annat än på Bergslagarne och Bergsmännens ställning utöfva ett menligt inflytande, dock säkerligen skall alldeles upphöra, så snart som Eders Kongl. Maj:t täckes utfärda Dess Nådiga Förordning om den utvidgade smidesrätt vid Bruken i allmänhet, hvarom Rikets sednast församlade Ständer gjort underdånig framställning, och i hvilket för Landet och Bergslagarne i synnerhet högst viktiga och angelägna ämne Collegium under den 7 Mars innevarande år haft tillfälle att dess serskildta underdåniga utlåtande och förslag afgifva.

Efter denna korta öfversigt af Jern-handteringens allmänna ställning, såsom varande den del af Svenska Bergs-rörelsen, som är af ojemförligt största vikt för Landet i allmänhet, så väl i industrielt som commercielt afseende, öfvergår nu Collegium till den, i förut vanlig ordning uppställda, mera speciela redogörelsen för hvarje serskild del för sig af Rikets Bergshandtering under loppet af år 1835.

1^{sta} Artikeln.

Jernmalms-brytningen.

Norrbotten. Som rörelsen vid Kengis Bruk, i följd af ägarens död, i det närmaste kommit att afstanna, lär icke någon brytning å Torneå Lappmarks malmberg detta år ägt rum.

Vid Gellivare inom Luleå Lappmark har detta år, likasom de nästföregångne, malm-brytning egentligen blifvit verkställd i den så kallade Capitaines-grufvan, der icke allenast malmafhemtningen utan ock till någon del sjelfva grufvearbetet med mera fördel låtit sig utföra, sedan Stollgången i denna grufva nu blifvit fullbordad. I öfrigt hafva större delen af Gellivare grufvor och skärpningar genom hvilostånds-resolutioner detta år blifvit försvarade.

Skz malm.

Malm-afsändningen från Gellivare har tillsammans utgjort . . . 7,995.

Hvaraf 4,015 Skz nedkommit till Selets Masugn, och derstädes blifvit förbrukade, samt 3,980 Skz till Gyljens Masugn och Skrofvens upplags-ställe.

De uppfunne malm-anledningarne uti det i Piteå Socken belägna Ristjalsberget hafva äfven år 1835 blifvit arbetade, likväl så att sprängningen inskränkts till några 100 Skz. Den profblåsning af malmen, som enligt Collegii sednaste underdåniga Berättelse skulle ske vid Robertsforss, har blifvit verkställd, hvarvid malmen befunnits vara torrgående och rödbräckt, men kunna med omsorgsfull rostning tillgodogöras.

Vesterbotten. Likaledes har arbetet uti Näs- och Fogel-bergen i Skellefteå Socken någon tid af året blifvit fortsatt, och en malm-transport derifrån ägt rum af omkring . . . 700.

Genom profblåsning af Näsbergs-malmen vid Robertsforss har blifvit utrönt, att denna malm, ehuru kisblandad den synes vara, likväl, om tillrostningen sker långsamt och med viss försigtighet, kan med fördel tillgodogöras, hvarvid den har ett särdeles fördelaktigt inflytande på Masugnsången och förorsakar en ökad drifning. Emedlertid, och innan vederbörande erhålla mera säker kännedom om desse malmers beskaffenhet och uthållighet, hafva de tillernade Masugns-anläggningarne både i Skellefteå och Piteå Socknar tills vidare blifvit uppskjutne.

Ångermanland. De i Collegii förra underdåniga Berättelser omnämnde, på Norra Ulfön inom Nätra Skärgård började, skärpningar efter en Titanhaltig Jernmalm hafva blifvit fortsatte; och som malmen, profblåst vid Olofsforss och det deraf erhållne Tackjern utsmidt vid Gideå Bruk, lemnat ett godt och segt Stångjern, har det ytterligare bekräftat sig, att denna Titanhaltiga malm, äfven i mindre proportion begagnad, meddelar både seghet och renhet åt Stångjernet. Både på Klabbön samt Öarne Skrubban och Trysunda har nu äfven dylik malm blifvit upptäckt; och som åtskilliga spår dertill likaledes funnits i Grunsunda Socken, gent emot den ö-sträcka hvaraf berörde öar äro länkar, beror det på framtida undersökningar att få erfara, huruvida den af Geschvornern yttrade förmodan kan vara riktig, att den Bergsrygg, som grundar hela denna ö-sträcka och som både i mineralogiskt och geologiskt hänseende skiljer sig från Ångermanlands och Medelpads Gneis- och Granit-berg, bör igenfinnas på fasta landet i granskapet af Själevads-elfven och sannolikt der äfven föra samma slags malm.

Skärpningarne på Norra Ulfön och ön Trysunda hafva lemnat en malmvinst af tillsammans . . . 3,140.

Transport 11,835.

588 malm.

Transport 11,835.

Jemtland. Jernmalms-anledningarne på Grötoms bys område inom Kalls Socken hafva, helst de på dem privilegierade Jernverk ännu icke kommit att påbörjas, endast blifvit så mycket arbetade, som nödigt varit för att, enligt Kongl. Utmåls-Förordningarne, förvara inmutnings-rätten till dem; dock har under detta arbete en malmvinst erhållits af omkring 400.

Sedan Eders Kongl. Maj:t, uppå af Läne-Styrelsen derom gjord underdånig hemställan, under den 6 December 1834, nådigst behagat förordna, att en undersökning af Geschvornern Morell skulle anställas, till utrönande af förhållandet med Jemtlands malm-fyndigheter; så hafva äfven desse mineralogiska forskningar, efter en med Collegii minne uppgjord plan, sommaren år 1835 blifvit började, men då Fjälltrakterne i Undersåkers och Offerdals Pastorater, i anseende till hinder af snö och vatten, varit mindre tillgänglige, har undersökningen detta år endast sträckt sig till följande ställen, hvilka äfven uppgifvits vara förtjente af närmare besigtning, såsom: Lillqvarnsbäcken, Högbrännan och Henån i Undersåkers Pastorat: Nordanberget i Hackås Socken: Blåbergen, Brynge och Lagmanslandet i Liths och Kyrkås Socknar: Botelsberget och Kopparån i Fölinge Socken och Hotagens Capell, samt Kläppeberget i Mariæby Socken. Af alla de på förenämnde ställen uppgifne malm-anledningar har likväl endast en Jernmalms-fyndighet på det så kallade Lagmanslandet ansetts böra blifva föremål för ytterligare försök genom sprängning.

Herjeådalen. Af Ljusnedahls Bruksägare hafva både Blix- och Sörgrufve-fälten innevarande år blifvit arbetade för underhållandet af dess endast på denna malm-tillgång grundade blåsning; och har af denna fattiga, mindre godartade, malm en uppfordring ägt rum af tillsammans 2,038.

Helsingland. Äfven detta år har endast den uti Gymåsberget $\frac{1}{2}$ mil från Woxna Masugn befintelige så kallade Midsommars-grufvan, förande en godartad men fattig malm af blott 30 procents halt, blifvit arbetad och lemnat en malm-tillgång af 1,003.

Gestrikland. Thorsåkers Sockens uti Collegii sednast afgifne underdåniga Berättelse omnämnde grufvor hafva blifvit på vanligt sätt arbetade; dock lära vederbörande Grufve-ägare nu vara belänkta på att, med biträde af ortens Bergmästare, i anseende till Grufve-hushållningen vidtaga alla ändamålsenliga åtgärder, så väl för ernående af större malm-

Transport 15,276.

Skz malm.

Transport	15,276.
vinst som ock till åstadkommande af ett lindrigare brytningspris. Malm-uppfordringen har uppgått till	15,232.

Upland. Upsala Län: Vid Dannemora, hvarest alla tre Grufve-fälten för närvarande äro under arbete, som med vanlig omsorg och planmässighet fortgått, har det lyckliga förhållandet, sedan de kostsamma Stendamms-byggnaderne för vattnets undanhållande blifvit fulländade, numera inträffat, att konst-hjulet någon tid af året icke ens behöft vara i gång, i anseende till brist på vatten att ur grufvorna uppfordra, och detta allt churu pumpningen med Ångmaschin nu mera alldeles upphört, sedan gamla Långkonsten i Damms-grufvan blifvit upptagen.

Malm-uppfordringen, som år 1834 var 91,688 Skz, har deremot nu ifrågavarande år uppgått till 104,711.

Vid de öfrige grufvorne inom Länets har den förhållit sig sålunda:

Det af Kihlslors Bruksägare arbetade Hammarins- eller så kallade Helsing-fältet inom Alunda socken har lemnat	4,177.
samt Stenrings-grufvan på Rambälls-fältet	679.
	109,567.

Vid Roslags-grufvorne har arbetet, utan någon egentelig anmärkningsvärd omständighet, på vanligt sätt blifvit fortdrifvet, och har den uppfordrade malm-quantiteten utgjort:

Vid Herrängs-fältet i Häfverö socken . . .	14,242.
— Wigelsbo Bolags Grufvor i Norra Roslagen . . .	14,234.
— Kihlslors Bruks-ägares grufvor i Hök-	
hufvuds och Börstills socknar . . .	7,600.
— Österby Bruks enskilde grufvor . . .	696.
— Hårgs Bruks grufvor	24.

Skz vict. vigt 36,796, eller i Tackj. vigt 32,139.

Utskeppningen till Finland från Herrängs grufvor har detta år endast varit 900 Skz, hvaremot till Inrikes orter blifvit afyttrade 13,669 Skz

Kopparbergs Län. På sätt af Collegii förra underdåniga Berättelser synes brytes inom detta Län mera malm, än inom något annat;

Transport 172,214.

Transport 172,214.

men från denna rikedom af malm och öfverallt spridde grufvor härleda sig ock det förhållande, att grufve-rörelsen, som i det hela härstädes är en isolerad närings-gren, likväl icke i allmänhet drifves med de förenade krafter, som erfordras för vinnande af förmånligaste resultatet. Collegium har äfvenledes förut i underdånighet anmärkt, hurusom malm-fälten inom Kopparbergs Län äro påräknade för en del af Tackjerns-blåsningens underhållande i de angränsande Länen, och, för att ådagalägga det allmänna och vanliga förhållandet härutinnan, torde det tillåtas Collegium, att i underdånighet uppgifva det år 1835 derifrån sålunda afförde malm-beloppet, nemligen:

Från Windkjärns-fältet och Sjögrufvan i Svärdsjö socken till	
Gestrikland och Helsingland	18,275.
— Bispberget till Gestrikland	10,035.
— Grängesberget till Nya Kopparberget och Ramshyttan .	62,555.
— Öfrige grufvor i Österdalarne och Österbergslagen till	
Woxna Bruk i Helsingland	1,000.
Summa afförd malm	91,865.

Malm-uppfordringen inom Kopparbergs Län har i öfrigt, enligt meddelade uppgifter, uppgått till följande belopp:

Inom Grangärdes socken vid de derstädes under arbete varande grufve-fälten	199,624.
— Norr- och Söderberkes socknar vid dito	21,583.
Vid Bispbergs grufve-fält i Sätters socken.	29,052.
— Windkjärns dito i Svärdsjö dito	27,895.
— De öfrige i Österdalarne och Österbergslagen spridda grufvor (malm-utförseln)	55,385.
	333,539.

Westerås Län. Norbergs grufvor hafva på vanligt sätt blifvit arbetade, hvarvid malm-uppfordringen uppgått till ett belopp af . . . 92,855.

Deremot hafva, i anseende till gynsamt vinterföre, icke mindre än 155,122 Skk malm derifrån blifvit afförde, hvarigenom Inventarierna, som vid årets början utgjorde 169,411 Skk, blifvit vid årets slut förminskade till 107,144 Skk; utvisande detta förhållande huru angeläget

Transport 598,608.

Skk malm.

Transport 598,608.

det är, att vid Grufve-fälten alltid hafva tillräckligt förråd af uppbruten malm.

Af Collegii förra underdåniga Berrättelser synes, att Norbergs malmerne äfven måste bidraga till andra orters tackjerns-tillverkning, och för sådant ändamål har detta år malm afgått:

från Norberg till Gestriklands-verken till belopp af Skk	18,322.
— — till Norrland och Örebro Län öfver Westerås	3,269.
samt öfver Strömsholm	5,560.
Summa Skk malm	27,151.

Örebro Län. Inom detta Läns Bergslager har grufve-brytningen obehindradt fortgått, ehuru, då vid det lägre tackjerns-priset, på sätt Collegii sednast afgifna underdåniga Berättelse utvisar, malmen nästan allmänt inom orten utbytes emot tackjern, Grufve-ägarne icke haft all den vinst, som de i händelse af förmänligare conjunctur för Tackjernshandeln kunnat påräkna. Malm-uppfordringen för år 1835 har öfverstigit den per medium under de 5 nästföregångne åren med cirka 33,000 Skk, och härleder sig denna större malmvinst egentligen från en utvidgad Grufve-brytning dels inom Nya Kopparbergs Bergslag, dels ock inom Nora Bergslag, i hvilken sednare ort man allt mer börjat inse nödvändigheten af att ställa arbetet på beting och fortsätta detsamma en längre tid af året, än förut varit vanligt, då brytningen verkställes endast från den 1 Maj till den 1 October hvarje år. I öfrigt har ingen annan anmärkningsvärd förändring inträffat, än att, då den Jordkörnings-skyldighet vid Strossa grufva i Ramsbergs socken, som en del af Lindes socknemän från äldre tider utgjort, med detta år upphört, i följd af Eders Kongl. Majts nådiga Bref den 30 October 1821, Grufve-ägarne, i saknad af detta biträde vid jordrymningen ofvan dag och uppfordringen af bergstalp från djupet, blifvit nödsakade att börja afsänkningen af ett Schakt, för att framdeles med mera lätthet kunna ombesörja uppkörningen af blifvande ras.

Malm - uppfordringen inom Örebro Län har uppgått till följande belopp:

Transport 598,608.

	<i>Sk</i> malm.
	Transport 598,608.
Uti Nora Bergslag	132,264.
— Lindes- och Ramsbergs Bergslager	46,366.
— Lekebergs Bergslag	14,837.
— Lerbecks dito	1,040.
— Nya Kopparbergs dito	25,698.
— Hjulsjö dito	9,765.
— Grythytte och Helleforss Bergslager	11,568.
	241,538.

Carlstads Län. Collegii förra underdåniga Berättelser omnämna hvad som i allmänhet kan vara att anmärka om Filipstads Bergslagers malm-tillgångar. Vissa olägenheter åtfölja grufvebrytningen derstädes, och de äro dels svårigheten, att få betingsarbeten införde, för hvilket ändamåls vinnande föreskrifter tid efter annan både af Collegium och Tjenstemännen i orten blifvit meddelade, dels ock den omständigheten, att till Grufve-fälten i allmänhet icke höra egne skogar och jordegendom för arbetsfolkets bosättande, hvaraf följer att allt genom contanta uppköp skall anskaffas; och som endast en del af Grufve-interessenterne äro i tillfälle, att afsyttra nödiga materialier, blifva desse uppköp både dyra och ledande till olika intressen sjelfva grufve-ägarne emellan. Icke mindre än 14 grufvor hafva under året för malm-brist blifvit ödelagde, och ehuru 71 mutsedlar på Bergmalm i det stället blifvit utfärdade, är det likväl osäkert huru många af dem äro uttagne på sådana anledningar, att deras bearbetande kan blifva lönande. De för sin högst goda malm utmärkte Långbans grufvor hafva några år varit i ständigt aftagande, beroende nu hoppet derpå, huruvida efter en fulländad Schaktutvidgning, och undersökning af Collegii-grufvans i förra tider brutna trakter, en större malmtillgång kan återfinnas.

Malm-vinsten har förhållit sig sålunda:

	Bruten malm. Tunnor.	Plock- och Vaskmalm. Tunnor.
Uti Filipstads Norra och Vestra Bergslag	21,814.	9,841.
— dito Östra dito	29,648.	10,291.
	51,462.	20,132.
Tillsammans 71,594 Tunnor à 2 <i>Sk</i> eller		143,188.
		Transport 983,334.

Skz malm.

Transport 983,334,

Detta belopp öfverstiger 1833 års malm-vinst med 8,772 Skz, men understiger deremot den för 1834 med 5,924 Skz, hvarvid likväl den anmärkning äger rum, att skilnaden härleder sig från mindre belopp Plockmalm, emedan detta års brutna malm är 1,271 Skz mera än för år 1834. Några och Fyratio grufvor hafva väl under året varit arbetade, men endast färre ibland dem hafva i betydligare mån varit malm-gifvande såsom: Stor-, Kran- och Hage-grufvorne på Pehrsbergs-fältet, hvilka lemnat 28,450 Skz; Tabergs grufvor 16,836 Skz, samt Grund-sjö och Brattforss grufvor på Nordmarks-fältet 10,602 Skz.

Elfsborgs Län. På vissa trakter af Dahlsland och särdeles i Laxarby och Äninskogs socknar förekomma Jernmalms-anledningar, förande goda blodstenar, ehuru de ännu icke funnits nog samlade, för att endast på dem grunda Tackjerns-blåsning. Emedlertid hafva de tidtals varit bearbetade och nu ytterligare blifvit det i följd af en ny Mas-gns-anläggning inom orten vid Billingforss Bruk.

Hela malm-vinsten har varit circa 1,000.

Södermanland. Inom Utö Jernmalms-fält arbetas för närvarande endast Stor- eller Nyköpings-grufvan samt Finngrufvan, af hvilka den förre är afsänkt till 105 och den sednare till 74 famnars djup.

Malm-uppfordringen har under året utgjort 71,211 Skz vict. vigt, som här utföres till Tackjerns-vigt med 61,965.

Afskeppningen från Utön har förhållit sig sålunda:

Till Jernverken i Vester-Norrlands och Gefleborgs Län 47,181.

— dito i Nyköpings, Linköpings, Calmare och

Kronobergs Län 9,861.

samt till Finland 16,556.

Summa afskeppning 73,598 Skz v. v.

Genom en större malm-afförsel, än uppfordring under åren 1833—1835 hafva malm-inventarierna med 16,795 Skz blifvit förminskade, och bestego sig vid 1835 års slut endast till 21,089 Skz v. v. eller något under det belopp som de, enligt Bergs-Collegii Protocolls-Utdrag den 6 April 1821, egentligen bordt utgöra; men då icke någon klagan öfver bristande malm-tillgång under skeppnings-tiden blifvit förspord, och Grufve-arbetet, som af särskilde orsaker år 1834 blef hindradt, på

Transport 1,046,299.

Sk& malm.

Transport 1,046,299.

sätt Collegii underdåniga Berättelse för samma år utvisar, nu oafbrutet fortgår och med omsorg drifves, har ingen anledning förefunnits till särskilde åtgärders vidtagande för att vinna en högre malm-uppföring.

De öfrige grufvorne i Södermanland, hvilka i Collegii förra underdåniga berättelse omnämnas, hafva deremot under år 1835 lemnat ett större malmqvantum, än som derifrån vanligen påräknats, eller till-

37,315.

sammans Och då i allmänhet malm-tillgångarne inom detta landskap äro mera än tillräckelige för ortens Tackjerns-blåsningar, hvilka måste afpassas efter den förbrukning, som skogarne medgifva, måste det anses som en lycklig omständighet, det flere af desse grufvor äro belägne så, att sjötransport kan för malmafförseln begagnas, hvarföre ock desse grufvor för närvarande äro af stort värde för de Bruk, särdeles i Norrland, der blåsningarne måste bedrivas med köpt malm.

Östergötland. På Grufve-försök inom Krokeks socken har väl Öfverrumms Bruksägare nedlagt betydliga omkostnader, men resultatet har icke svarat deremot. Carlbergs grufvan har måst på 35 famnar djup öfvergifvas och af alla grufvor på Kolmården återstår endast att undersöka Kulla-grufvans fyndighet. Deremot har brytningen med förman blifvit fortsatt uti grufvorne inom Ringarums och Skällviks socknar, samt Börrums och St. Annæ Capeller. Under Finspongs, Ankarsrums, Eds, Stafsjö och Borkhults Verken höra väl egentligen desse malm-brytningar, men ägarne af Bollsta Masugn i Ångermanland hafva äfven del i Hump- och Ormstorps-grufvorne.

Hela malm-uppföringen inom Östergötland har uppgått till . . 16,103.

Calmare Län. Inom det i Ukna socken och Norra Tjust belägne Stensnäs Jernmalms-fält har arbetet år 1835 fortgått på enahanda sätt som åren förut nemligen; uti Stenbo-grufvan, tillhörig Finspongs och Eds Bruksägare: uti Ankarsrums grufvan, hörande under Bruket af samma namn; samt uti Ryttnar-grufvan, som äges af Öfverrumms Bruksägare, hvilken låtit derifrån afföra och förbruka 421 Sk& malm uti Gyljens i Öfver Calix socken och Norrbottens Län befintelige, för närvarande Gellivare malmberg närmast belägne Masugn. Hela malm-vinsten från Stensnäs-fältet har uppgått till 8,066.

Jönköpings Län. Tabergs $\frac{5}{4}$:dels mil från Jönköping belägne Jernmalms-berg har detta år endast för ortens behof blifvit brutet, då, enligt Bergmästarens uppgift, ingen requisition af malm från Lerbecks-hyttorne ägt rum, hvarföre ock den i längre tider idkade så kallade

Transport 1,107,783.

Skz malm.

Transport 1,107,783.

malm- och limstens-handeln allt mer och mer synes komma att upphöra, helst Tabergs Hytte- och Masugnsägare för deras blåsnings, sedan Ombergs kalk börjat nyttjas, icke hafva ovilkorligt behof af Limsten från Lerbecks-orten.

Taberget, som först år 1610 med ordenteligt arbete belades, och hvars malm-tillgångar föranledde Bergslags Privilegier för Måsarps, Sandseryds och Barnarps socknar, förer väl en fattig malm af omkring 26 procents halt, men det deraf producerade jernet öfverträffar uti mjukhet och smidbarhet alla andra jernsorter här i Riket, och hvilken egenskap hos detta jern befordrat uppkomsten af särskilde binärningar idkade af allmogen uti vissa trakter af både Småland och Skåne nemligen Panneplåt-smidet inom Tabergs Bergslag och någre socknar deromkring; Jerntråd-dragerierne särdeles inom Vestbo Härad; samt Liesmidet inom vissa socknar af Norra Skåne såsom Osby, Loshult och Traryd.

Lyckas de bemödanden, som nu göras af ortens flere Bruksägare, att genom förbättrade prosesser nedsätta de för närvarande stora omkostnaderna vid Tackjerns-tillverkningen, hvarvid 36 à 40 Tunnor kol och derutöfver hittills åtgått för hvarje *Skz* Tackjern, kommer Taberget, med sina nästan outtömliga malm-tillgångar, att blifva i en framtid af högst väsendtelig vikt för Svenska Jern-handteringen.

Malm-brytningens belopp har för året uppgått till 44,000.

Stenqvills i Skeda socken och Östra Härad belägne, af Bruzabolms Bruksägare upptagne, Jern-grufva har äfven blifvit arbetad och lemnat 122 *Skz* malm, hvilken väl funnits gifva ett ovanligt godt och segt jern; men i anseende till knapp tillgång läser arbetet ej kunna fortsättas; äfvenså har uti Inglamåla grufva, i Fröderyds socken och Vestra Härad, malm blifvit bruten till belopp af 50 *Skz* och således uti dessa begge grufvor tillsammans 172.

Kronobergs Län. Härinom hafva endast Sjö- och Myr-malmen för årets Tackjerns-tillverkning blifvit begagnade.

Summa Bergmalm *Skz* 1,151,955.

Sjö- och Myrmalmer äro föröfrigt uti beräkningen denna gång icke upptagne, emedan icke nog fullständige uppgifter kunnat erhållas på de quantiteter, som blifvit upphemtade. De hafva emedlertid på vanligt sätt blifvit förbrukade inom Kronobergs, Jönköpings och Calmare Län; och ehuru mer och mindre samlade tillgångar af dylika malmer finnas spridde nästan öfverallt i Kronobergs Län och i en stor del af Jönköpings, äro de likväl icke på något ställe så betydliga, att de skulle kunna medgifva någon särdeles utvidgad production af Tackjern. Tvärtom hafva, i anseende till den i längre tid fortsatte upphemtningen i de intill

Bruken närmast belägne sjöar, större ansträngningar måst göras för dessa malmers anskaffande än fordom.

Collegii sednast afgifne underdåniga Berättelse utvisar, att malm äfven blifvit funnen i många sjöar inom Carlstads Län, och har Bergmästaren i orten uppgifvit, att år 1835 upphemtning deraf ägt rum för en tillverkning af minst 5,000 *Sk℥* Tackjern. Äfvenså hafva försök med dylike malmers förbrukning blifvit gjorde inom vissa Bergslager af Örebro Län, och anledning är äfven för handen, att tillgång af dem skall finnas uti Gestrikland.

Jemföres 1835 års uppfordring af Bergmalm med de tvänne näst föregående årens, på sätt de uti Collegii underdåniga Berättelser blifvit uppgifne, har densamma öfverskjutit den för år 1834 med 98,077 *Sk℥* och den för år 1833 med 153,233 *Sk℥*. Att denna icke obetydliga skillnad till någon del härleder sig derifrån, att numera fullständigare uppgifter på malm-uppfordringen blifvit aflemnade, än förut, torde kunna antagas för gifvet; och som anledning icke eller saknas, att ännu någon mindre del af malm-uppfordringen undgår anteckning, visar sig så mycket mera, att brist på malm icke lagt något hinder i vägen för tackjerns-blåsningen.

Mutsedlar hafva blifvit meddelade, på sätt som följer, nemligen:

	Silfver och Bly	Kopparmalm.	Jernmalm.	Sjö- och Myr- malm.	Cobolt.	Brunsten.	Svafvelkis.	Skiffer.	Qvartzbrott.	Kalk och Låmsten.	Stålsten m. m.	Sandsten till hyttepipor.	Flintsten för slipning.	Koppar-slägg- varp.	Jernmalns Varp.	Jernockra.	Summa.
Af Bergshauptmannen																	
vid Stora Kopparberget	—	5	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	5	—	—	13
„ vid Sala Silfververk	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Af Bergmästaren i West-																	
manlands och Kop-																	
parbergs Län . .	18	37	107	—	—	—	—	—	—	12	8	1	—	5	1	—	189
„ i Nora och Lindes																	
Bergmästaredöme	—	1	31	3	—	14	—	—	1	12	6	—	—	—	3	—	71
„ i Nya Kopparbergs																	
dito	1	1	21	6	—	—	—	8	—	—	—	—	1	—	—	—	38
„ i Wermlands dito	7	6	71	89	—	1	—	—	—	12	—	13	—	—	31	—	230
„ i Südermanlands och																	
Östergöthlands dito	—	7	31	9	4	—	—	—	—	4	—	—	—	—	4	—	59
„ i Gefleborgs och Up-																	
sala Län samt Ros-																	
lagen	1	2	23	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	33
„ i Kronobergs Berg-																	
mästaredöme	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6
„ i Westernorrlands																	
dito	1	2	10	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
„ i Norr och Wester-																	
bottens dito	5	7	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
Summa	33	68	305	111	4	15	2	8	3	48	14	14	1	10	39	1	676

Da en uppgift huru många af berörde 676 Mutsedlar blifvit utgifne på nya anledningar i flere afseenden kan vara anmärkningsvärd, meddelas för sådant ändamål följande redogörelse:

	Silfver och Bly	Kopparmalin.	Jernmalin.	Sjö- och Myrmalin.	Cobolt.	Brunsten.	Svartvulkis.	Skiffer.	Qvartzbrott.	Kalk- och Ljnnsten.	Ställsten.	Sandsten till hyttepior.	Flintsten.	Jernockra.	Summa.
Af Bergshauptmannen vid Stora Kopparberget . . .	—	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	4
„ „ vid Sala Silfververk .	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2
Af Bergmästaren i Westmanlands och Kopparbergs Län	7	17	38	—	—	—	—	—	—	6	7	—	—	—	75
„ „ „ i Nora och Lindes Bergmästaredöme	—	1	6	3	—	13	—	1	12	6	—	—	—	—	42
„ „ „ i Nya Kopparbergs dito	—	—	4	6	—	—	—	5	—	—	—	—	1	—	16
„ „ „ i Wermlands dito	2	—	22	81	—	1	—	—	—	1	—	8	—	—	115
„ „ „ i Södermanlands och Östergötlands dito	—	2	14	9	4	—	—	—	—	2	—	—	—	—	31
„ „ „ i Gefleborgs och Upsala Län samt Roslagen	1	2	15	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	24
„ „ „ i Kronobergs Bergmästaredöme	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6
„ „ „ i Westernorrlands dito	—	1	8	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	11
„ „ „ i Norr- och Westerbottens dito	4	6	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
Summa	14	31	116	103	4	14	2	5	3	28	13	8	1	1	343

Följande hvilostånd på grufvor hafva dels af Bergmästarne dels ock af Collegium för längre eller kortare tid blifvit beviljade, nemligen:

	Silfver.	Koppar.	Jernmalin.	Sjömalin.	Cobolt.	Brunsten.	Skiffer.	Ljnnsten.	Kopparlagg.	Jernmalin-Varp.	Summa.
Inom Westmanlands och Kopparbergs Läns Bergmästaredöme	1	3	163	—	—	—	—	3	1	—	171
„ Nora och Lindes dito .	—	2	10	—	45	—	—	—	—	—	57
„ Nya Kopparbergs dito .	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—	18
„ Wermlands dito .	4	3	44	24	—	2	1	—	—	6	84
„ Södermanlands och Östergötlands dito .	1	1	7	—	11	—	—	—	—	—	20
„ Uplands och Roslags dito .	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	16
Summa	6	9	258	24	56	2	1	3	1	6	366

2^{dra} Artikeln.

Tackjerns-blåsningen.

	Mas- ugnar i gång 1835.	Blåsningstid 1835.		Uppgifven och beräknad Tackjerns- tillverkning. Tackjerns vikt.			Antal Fri- dygn.	Tionde-tackjern år 1835. Tackjerns vikt.		
		dygn.	tim.	Sk℔	L℔	℔		Sk℔	L℔	℔
Norrbottens Län	3	522	—	5,123	—	—	522	—	—	—
Westerbottens dito	2	281	22	3,683	8	10	6	134	20	10
Jemtlands dito	1	64	6	383	14	—	64 $\frac{1}{2}$	—	—	—
Wester-Norrlands dito . . .	2	266	11 $\frac{1}{2}$	7,013	17	—	6	214	2	9 $\frac{7}{8}$
Gefleborgs Län, Helsingland	9	1,501	1	27,645	25	5	33	743	19	13 $\frac{1}{2}$
„ „ Gestrikland	13	1,921	—	34,116	19	—	46	766	6	13 $\frac{1}{2}$
Upsala Län	4	531	15 $\frac{1}{2}$	12,463	22	—	25	506	16	15 $\frac{1}{2}$
Stockholms dito	5	599	16	12,220	23	15	22	516	23	$\frac{5}{8}$
Kopparbergs Län	49	7,237	2	117,326	—	8	346	3,814	6	16 $\frac{1}{2}$
Westmanlands dito	16	1,956	8	31,484	7	10	51	1,251	7	11 $\frac{1}{2}$
Örebro dito	61	10,852	7 $\frac{1}{2}$	158,899	20	11	229 $\frac{1}{2}$	6,291	6	$\frac{1}{2}$
Carlstads dito	31	4,313	20	68,153	—	—	105 $\frac{5}{8}$	2,770	24	15 $\frac{7}{8}$
Nyköpings dito	5	890	8	9,926	—	—	19	226	2	5
Linköpings dito	2	366	20	6,093	23	6	6	180	10	16 $\frac{1}{2}$
Elfsborgs dito	1	158	—	2,531	—	—	158	—	—	—
Calmare dito	6	777	18	10,427	2	11	230	271	22	5
Jönköpings dito	9	1,383	2 $\frac{1}{2}$	8,407	—	—	34	411	2	7 $\frac{3}{4}$
Kronobergs dito	4	217	11 $\frac{1}{2}$	1,710	22	10	6	79	7	18 $\frac{1}{2}$
Summa	223	33,841	1 $\frac{1}{2}$	517,609	24	6	1,909 $\frac{5}{8}$	18,179	23	19 $\frac{1}{2}$

Utaf den sålunda uppgifna tillverkningen 517,609 Sk℔ 24 L℔ 6 ℔ hafva 501,306 Sk℔ 2 L℔ 11 ℔ bestått af Smides-tackjern, samt 16,303 Sk℔ 21 L℔ 15 ℔ utaf gjutgoods, på sätt 3:de Artikeln närmare utvisar.

Inom de egentelige Tackjerns Bergslagerne, belägne uti Kopparbergs, Westmanlands, Örebro och Carlstads Län, hafva 140 Bruks- och Bergsmans-Masugnar varit i gång, vid hvilka under 21,414 dygns 5 $\frac{1}{2}$ timmars blåsning blifvit tillverkade 324,863 Sk℔ 11 L℔ 4 ℔ Tackjern. Den öfriga productionen 192,746: 13. 2. har blifvit

åstadkommen vid 83 Masugnar utom Bergslagerne, uti hvilka blåsningen varit idkad under en tid af tillsammans 12,426 dygn 20 timmar.

Blånings-dygnen under året 1835 hafva till antalet varit 1,258 flere, än de för år 1834; och öfverstiga dem per medium under de tio nästföregångne åren 1824—1833 med 1,242 dygn.

Tackjerns-tillverkningen per dygn finnes i medelberäkning hafva utgjort 15,12 *Sk℥* inom Bergslagerne, samt 15,51 *Sk℥* derutom. För år 1833 blef productionn per dygn upptagen till 14,12 *Sk℥* för de förre orterne, samt 14,58 *Sk℥* för de sednare. Denna skilnad uti tillverkningen per dygn till fördel för nu ifrågasvarande år, kan väl till någon del härleda sig från nu mera aflemnade tillförlitligare uppgifter, men måste hufvudsakligen tillskrifvas de genom användande af varm luft och ändamålsenligare Blåsverk de sednaste tvänne åren förbättrade blåsningarne.

Af de upptagne fridygnen 1,000⁵/₁₂, utgöra 1,056 dygn 10 timmar hela blåsningstiden för följande under frihetsår varande Masugnar nemligen: Torneåfors, Gyljens och Selets Masugnar i Norrbotten; Ljusnedals Masugn i Herjedalen; Dådrans och Ickholms Masugnar i Kopparbergs Län; Billingsfors Masugn på Dahlsländ, samt Ankarsrums Masugn i Calmare Län; vararande de öfrige 853 dygnen de vanliga så kallade fridygnen, som enligt Författningarne få beräknas vid hvarje blåsnings början.

Af Eders Kongl. Maj:ts och Kronans Tionde Tackjern 18,170 *Sk℥* 23 *L℥* 19¹³/₂₄ *℥* har följande belopp blifvit levererad in natura nemligen;

Inom		<i>Sk℥</i>	<i>L℥</i>	<i>℥</i>
Inom	Westmanlands och Kopparbergs Läns Bergmästaredöme	3,492	25	12.
"	Nora och Lindes dito . .	1,940	5	17.
"	Nya Kopparbergs dito . .	687	8	10.
"	Wernlands dito . .	1,896	5	10.
"	Gefleborgs dito . .	130	18	8.
Summa <i>Sk℥</i>		8,147	11	17.

För det återstående beloppet af Tionde - Tackjernnet som med penningar skolat lösas, har af Kammar-Collegium, Stats-Contoret och Bergs-Collegium följande Taxa blifvit upprättad nemligen:

		Banco. R:dr	sk.
För	Masugnarne under Löfsta, Österby, Gimo och Rånäs Bruk . . .	12:	—
"	ditto under Forssmarks, Gysinge, Strömsbergs och Ullfors Bruk samt Harnäs Masugn	11:	—
"	ditto under Skebo, Ortala, Hargs, Wattholma och Söder- fors Bruk	9:	24.
"	ditto Hyttö Masugn under Elfkarleö Bruk	8:	16.
			För

		Banco. R:dr sk.
För Masugnarne uti Norbergs och Skinskattebergs Bergslager		6: 32.
» dito » Nora Bergslag		6: 24.
» dito » Lindes Bergslag		6: 8.
» dito » Ramsbergs Bergslag		5: 24.
» dito » Lekebergs Bergslag		6: 40.
» dito » Lerbecks Bergslag		6: —
» dito » Nya Kopparbergs Bergslag		5: 8.
» dito » Hjulsjö Bergslag		5: 36.
» dito » Grythytte och Helleforss Bergslager		5: 32.
» dito » Carlskoga Bergslag		6: 40.
» dito » Filipstads Bergslag		7: 8.
» dito » Norrberkes och Stora Tuna socknar		5: 24.
» dito » Söderberkes, Säfsens och Floda socknar		5: 32.
» dito » Grangärdes Bergslag		5: 16.
» dito » Öster-Bergslagen		6: 32.
» dito » Öster-Dahlarne		5: 16.
» dito » Södermanlands och Östergöthlands Län		6: 32.
» dito » Tabergs Bergslag och Jönköpings Län		6: 36.
» dito » Calmare och Kronobergs Län		5: 16.
» dito » Ofvansjö och Thorsåkers Bergslag, samt för Masug- narne i allmänhet inom Gefleborgs, Wester-Norrlands samt Norr- och Westerbottens Län, med undantag likväl af dem, hvilkas ägare, enligt Kongl. Brevet af den 21 Juni 1826, tills vidare med 3: 32. få lösa Tionde-jernet		6: 32.

3de Artikeln.

Gjuterierne och Gjutgoods-tillverkningen.

Collegium upptager väl här nedan Gjutgoods-tillverkningen vid Masugnarne enligt de uppgifter, som blifvit aflemnade; men får härvid tillika i underdånig-

het omnämna, att anteckningen härom icke kan blifva annat än ofullständig, enär någon underrättelse om beloppet i allmänhet icke erhålles från andra ställen, än der denna industri utgör en mera hufvudsaklig del af handteringen, hvar-
dan all den gjutning, som verkställes vid Masugnarne för ortens behof, nästan undgår all beräkning. På detta sätt anföra Bergmästarne uti både Örebro och Carlstads Län, att gjutningar nästan allmänt verkställas ej mindre vid Ståndspersonernes än Bergsmännens Masugnar, och Bergmästaren uti Westmanlands- och Kopparbergs Län antager, att gjutgods-tillverkningen inom dess Jurisdiction uppgår till minst 1,500 Sk℥, ehuru den ej blifvit angifven för mera än 721 Sk℥.

	Uppgifven gjutgods-tillverkning vid Masugnarne år 1835.			
	Sk	℥	l.℥	℥
Uti Norrbottens Län	7	13	—	—
» Westerbottens dito	34	3	—	—
» Jemtlands dito	12	25	10	—
» Wester-Norrlands dito	330	18	15	—
» Stockholms dito	107	18	15	—
» Kopparbergs dito	555	—	—	—
» Westmanlands dito	166	—	—	—
» Örebro dito	2,900	—	—	—
» Nyköpings dito	6,955	13	—	—
» Linköpings dito	3,397	21	—	—
» Calmare dito	300	4	15	—
» Jönköpings dito	481	8	—	—
» Kronobergs dito	1,055	—	—	—
Summa	16,303	21	15	—

Beloppet af det vid de egentlige Gjuterierne, hvarest Tackjern uti så kallade Cupol- och Reverberer-ugnar omsmältes, tillverkade gjutgods har blifvit uppgifvet på följande sätt, hvarvid likväl uti anteckningen för Krokforss den delen ingår, som blifvit vid Ställdals Masugn åstadkommen:

	<i>Sk</i>		<i>R:dr B:co.</i>
Vid Helsingborgs Gjuteri . . .	309	uppgifvet tillverkningsvärde	7,192.
» Motala dito	580	dito dito	18,860.
» Kungsholms dito	1,118	dito dito	31,318.
» Bergsunds dito	1,754	dito dito	30,150.
» Krokforss dito	1,641	dito dito	31,416.
» Forssbacka dito	659	dito dito	10,983.
» Nyköpings dito	408	dito dito	11,424.
Summa <i>Sk</i> 6,469			<i>R:dr</i> 141,343.

Gjutgods-exporten har, enligt Tullverkets Räkenskaper förhållit sig som följer:

	Kanon och Kulor.	Grytor, Kettlar samt Gal- lerverk.	Ej specifi- ceradt.	Summa.
	<i>Sk</i>	<i>Sk</i>	<i>Sk</i>	<i>Sk</i>
Till Norrige	181	—	26 $\frac{1}{2}$	207 $\frac{1}{2}$
» Finland	—	$\frac{1}{4}$	646 $\frac{1}{2}$	646 $\frac{3}{4}$
» Preussiska Länderne	3,272	—	3	3,275
» Danska Staterna	1,108 $\frac{1}{4}$	6 $\frac{1}{4}$	24 $\frac{1}{4}$	1,138 $\frac{3}{4}$
» Hamburg, Bremen och öfrige Ty- ska orter	—	9 $\frac{1}{4}$	14 $\frac{1}{2}$	23 $\frac{3}{4}$
» Brasilien	—	—	63	63
Summa <i>Sk</i>	4,561 $\frac{1}{4}$	15 $\frac{3}{4}$	777 $\frac{3}{4}$	5,354 $\frac{3}{4}$

4de Artikeln.

Stång- och Ämnesjerns-Smidet.

	Ham- rar.	Härdar.	Privilegerade Smi- des-beloppet den 31 December 1835.			Uppgifven tillverk- ning år 1835.		
			Sk ℓ	L ℓ	Ø	Sk ℓ	L ℓ	Ø
			Bergs-	vigt.		Bergs-	vigt.	
Norrbottens Län	13	22	7,505	10	—	3,138	18	—
Westerbottens dito . . .	8	11	4,669	10	—	4,140	10	1
Jemtlands dito	4	8	3,158	—	—	457	14	11
Wester-Norrlands dito . .	31	53	20,743	15	—	22,520	17	7
Gelleborgs dito Helsingland .	32	56	21,598	10	—	24,493	17	7
dito dito Gestrikland .	52	95	36,892	19	6	44,360	12	18
Upsala dito	15	29	20,551	15	8	19,547	1	19
Stockholms dito	11	19	11,567	5	2	12,394	1	18
Kopparbergs dito	111	160	55,896	15	3	59,922	1	3
Westmanlands dito	75	123	45,837	12	8	49,655	5	7
Örebro dito	103	163	58,614	18	—	63,348	6	17
Carlstads dito	130	210	85,351	12	10	85,328	7	16
Nyköpings dito	28	49	15,875	17	—	14,796	11	3
Linköpings dito	42	71	21,396	9	—	21,967	—	8
Skaraborgs dito	12	19	6,722	19	—	6,123	3	6
Elfsborgs dito	21	33	12,709	10	—	12,732	8	12
Calmare dito	20	34	8,609	10	—	7,521	9	14
Jönköpings dito	20	30	7,132	—	—	8,172	3	7
Kronobergs dito	13	21	4,278	9	—	4,826	4	17
Summa	741	1,206	449,112	16	17	465,446	16	11

Det privilegerade Smidet är upptaget efter en nu nyligen upprättad Hammar-skattslängd, vid hvars uppställande de upplysningar blifvit begagnade, som vun- nits genom de sistlidet år fullbordade Bergs-Commissions-Förrättningarne; och

som denna Längd i vissa mindre omständigheter innehåller några rättelser i förut gjorde beräkningar, torde det tillåtas Collegium att här upptaga huru det vid 1835 års slut tillåtna Smidet, på grund af således verkställd utredning, nu rätteligen är fördeladt.

Stångjerns-Smidet, med Hammarskatten inberäknad, utgör	403,942:	5:	18.
Ämnes-Smidet med	dito	dito	. . . 45,170: 10: 19.
Summa Skk 449,112: 16: 17.			

Sker fördelningen med hänsigt å beskattningen och tiden då Smides-Privilegierna tillkommit, blir förhållandet följande:

Bruks- Stång- och Ämnesjerns-Smide, befintligt före 1803 års Kongl. Smides-Förordning	307,682:	5:	10.
Frälse-rätten, eller det belopp, som utan Hammarskatt tillkommer det så kallade Frälse-Smidet	17,388:	6:	5.
De så kallade Recognitions-Verkens Österby, Löfsta och Gimo, utöfver Hammarskatten idkade Smide, upptaget efter medium under åren 1827—1831	7,172:	3:	12.
Bruks- Stång- och Ämnesjerns-smide, privilegieradt på grund af 1803 års Kongl. Smides-Förordning	80,130:	—	—
Bruks-Recognitions-Smide efter samma Kongl. Förordning	14,218:	12:	10.
Bergsmans-Smide, gammalt emot enkel Hammarskatt . .	15,087:	3:	4.
dito nytt emot dubbel	dito		300: — —
dito Recognitions-Smide, tillkommet efter år 1803 .	2,300:	—	—
Hammarskatten så väl för äldre, som nyare Smidet . .	4,834:	5:	16.
Summa som ofvan Skk 449,112: 16: 17.			

Af berörde privilegierade Smides-belopp äro likväl 2,000 Skk vid Åkerby Bruk i Upsala Län samt 450 Skk vid Svartlå i Norrbotten på viss tid, emot befrielse från Hammarskatts-utskylder, nedlagde, äfvensom Smidesverkstäder ännu icke blifvit uppförde vid Rehnsund och Poimis i Norrbotten, Jerpforss och Liden i Jemtland, Koppom i Carlstads Län samt Qvarnholmen i Calmare Län; utgörande det obegagnade Smidet vid desse sednare ställen tillsammans 6,250 Skk

Den af Eders Kongl. Majt under den 9 Mars 1833 först på 3:ne års tid Bruksägarne meddelade tillåtelsen att, i och för anställande försök med nya Smides-metoder, få dels förändra redan varande härdar, dels der behofvet så fordrade använda extra Räckhärdar, och hvilken tillåtelse, enligt Kongl. Brefvet den 13 Mars 1835, nu gäller tills vidare och intill dess annorlunda förordnas, har äfven nu blifvit begagnad, så att, utom de åren 1833 och 1834 beviljade Smides-förän-

dringar, sådane med Collegii minne under året blifvit tillätne nemligen för begagnande af det Engelska eller så kallade Lancashire-smidet vid *Sölje* och *Eidsvalla* Bruk i Wernland, *Rörshytte* hammare i Kopparbergs Län, och *Hvittlanda* Bruk i Elfsborgs Län, samt den Morellska Smides-metoden vid *Garpenbergs* Bruk i Kopparbergs Län och *Gårdsjö* Bruk i Wernland. Extra härdar att tills vidare för Smides-försöken begagna hafva detta år endast kommit i fråga vid Rörshytte hammare samt Garpenberg och Gårdsjö, en på hvardera stället.

Stångjerns-exporten har under Smides-året 1835, som räknas från den 1 November 1834 till samma tid 1835, uppgått till följande belopp:

från Stockholms Våg	236,485: 7. 5.
» Gotheborgs dito	172,872: 10. —
» De öfrige Vågarne	69,850: 18. 10.
Summa <i>Skz</i> Stap. St. vikt	479,208: 15. 15.

Varande denna export af Stångjern den största, som någonsin ägt rum från Sverige, öferskjutande den för år 1834 med 71,327 *Skz* 12 *Lz* 7 *z*, den för år 1833 med 66,154 *Skz* 15 *Lz* 2 *z*, samt den per medium under de 10 åren 1823—1832 med 91,843 *Skz* 2 *Lz* 10 *z*.

I följd häraf hafva ock under Smides-året Stångjerns-Inventariererne på Vågarne blifvit förminskade med 36,975 *Skz* 9 *Lz* 7 *z*, utgörande desamma vid Smides-årets slut:

på Stockholms Våg	84,008: 18. 13.
» Gotheborgs dito	48,328: 17. 15.
» De öfrige Stapelstads-Vågarne . .	5,228: 3. —
» Uppstads-Vågarne	6,632: 18. 16.

Summa *Skz* 144,198: 18. 4. Stap. St. vikt.

Då Stångjerns-exporten upptages enligt Tullverkets Räkenskaper, omfattande Calender-året 1835, och destinations-orterna tillika utsättas, visar sig förhållandet hafva varit följande:

	Stapelstadsvigt.		
	Skk	Lb	℔
Till Norrige	1,339	—	—
• Finland	5,943	5	—
• Preussiska Länderna	14,521	5	—
• Danska Staterne	24,795	—	—
• Lybeck	12,289	10	—
• Hamburg, Bremen och öfrige Tyska orter	25,055	—	—
• Stor-Britanien och Irland	97,877	5	—
• Nederländerne	13,570	10	—
• Belgien	994	10	—
• Frankrike	42,986	15	—
• Portugal med Azoriska och Cap-Verds öarne	29,649	5	—
• Italien, Sardinien och Sicilien	252	10	—
• Gibraltar	267	15	—
• Egypten	1,324	10	—
• Algier	119	15	—
• Ostindien	563	10	—
• Nord-Amerikanska förenta Staterne	215,461	10	—
• Brasilien	6,450	—	—
• Öfriga Stater i Södra Amerika	65	5	—
• Westindiska öarne	75	—	—
Summa Skk	493,601	—	—

Lösnings-priserne för Eders Kongl. Maj:ts och Kronans Hammarskattsjern hafva medelst Taxa blifvit sålunda fastställda:

	Banco. R:dr sk.
För Löfsta, Österby, Gimo och Rånäs Bruk	30: —
• Forssmarks, Strömsbergs, Ullforss och Gysinge Bruk	28: —
• Skebo, Ortala, Hargs, Wattholma och Söderforss Bruk	26: —
• Elfkarleö Bruk	20: —
• Öfrige Stångjerns-Bruken i allmänhet	15: 36.
• Ämnes-Verken	15: 24.
• Bergmans-Hamrarne	15: —

5te Artikeln.

Jern-Manufactur-tillverkningen.

Enligt de till Collegium inkomne uppgifter har Jern-Manufactur-tillverkningen år 1835 uppgått till följande belopp:

	Bergsvigt.		
	Sk℔	L℔	℔
Uti Norrbottens Län	267	13	—
» Westerbottens dito	434	3	1
» Jemtlands dito	44	6	17
» Wester-Norrlands dito	1,566	5	5
» Gelleborgs dito, Helsingland	106	1	7
» dito dito, Gestrikland	1,179	10	3
» Upsala dito	505	19	13
» Stockholms dito, Roslagen	1,519	14	9
» dito dito, Södertörn	545	1	10
» Kopparbergs dito	6,171	6	2
» Westmanlands dito	3,069	13	18
» Örebro dito	9,110	11	—
» Carlstads dito	7,294	15	7
» Nyköpings dito	4,450	11	8
» Linköpings dito	4,681	17	16
» Skaraborgs dito	1,001	12	11
» Elfsborgs dito	4,395	4	3
» Calmare dito	642	4	16
» Jönköpings dito	2,100	4	8
» Kronobergs dito	1,860	13	7
Summa Sk℔	50,947	10	1
Under			

Under Smidesåret, räknadt från den 1 November 1834 till samma tid 1835, har från Bruken på Våg inkommit Jern-Manufactur 44,476 *Sk℔* 19 *L℔* 2 *℔*; hvaremot till inrikes förbrukning afvägts 18,373 *Sk℔* 15 *L℔* 19 *℔*, samt exporterats:

	<i>Sk℔.</i>	<i>L℔.</i>	<i>℔.</i>
från Stockholms Våg	20,267:	13:	5.
• Götheborgs dito	19,342:	5:	15.
• De öfrige Jern- och Metall-Vågarne	2,225:	8:	15.
Summa <i>Sk℔</i>	32,835:	7:	15. Stap. St. vigt.

Denna export öfverstiger den för år 1834 med 6,040 *Sk℔* 16 *L℔* 6 *℔*, samt den i medeltal för de nästföregångne Tio åren med 3,337 *Sk℔* 10 *L℔* 6 *℔*

Vid Smides-årets slut hafva Inventarierna af Jern-Manufacturen befunnits vara:

på Stockholms Våg	19,892:	10:	15.
• Götheborgs dito	8,226:	14:	—
• De öfrige Stapelstads-Vågarne	622:	16:	18.
• Upstads-Vågarne	923:	18:	3.
Summa <i>Sk℔</i>	29,665:	19:	16. Stap. St. vigt.

hvaremot de samma tid år 1834 utgjorde 36,388 *Sk℔* 19 *L℔* 19 *℔*

Enligt Tull-Verkets Räkenskaper har, under Calender-året, förhållandet i afseende på exporterade beloppet Jern-Manufactur varit sådant som nedanstående Tabell utvisar, nemligen:

	Summa.	Diverse Manu- factur.	Stål.	Spik.	Plogbill-sämen.	Pålar.	Skärjern.	Saltpanne-plåtar.	Knyppjern.	Bandjern.	Balle och Gallerjern.	Ankar, Draggar och Smedpelstål.
	Sk/℔	Sk/℔	Sk/℔	Sk/℔	Sk/℔	Sk/℔	Sk/℔	Sk/℔	Sk/℔	Sk/℔	Sk/℔	Sk/℔
Till Norrige	3 ¹ / ₂	10 ¹ / ₂	591 ³ / ₄	7	—	—	94 ¹ / ₂	—	—	—	—	—
» Finland	18 ¹ / ₂	363 ¹ / ₂	438 ³ / ₄	—	—	—	2,888	—	—	—	—	—
» Ryssland	7 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» Preusiska Länderna	—	26 ¹ / ₂	193 ¹ / ₂	62 ¹ / ₂	7 ¹ / ₂	44 ¹ / ₂	75	36 ¹ / ₂	20	39 ¹ / ₂	2 ¹ / ₂	508 ¹ / ₂
» Danska Staterna	20 ¹ / ₂	128	115 ¹ / ₂	66 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂	113 ¹ / ₂	633 ¹ / ₂	—	2,359	282 ¹ / ₂	22 ¹ / ₂	3,746 ¹ / ₂
» Lybeck	14 ¹ / ₂	44	48 ³ / ₄	39 ¹ / ₂	36 ¹ / ₂	74	352	65	723	435 ¹ / ₂	5	1,837 ¹ / ₂
» Hamburg, Bremen och öf- rige Tyska orter	6	95	206	106	34	119 ¹ / ₂	484 ¹ / ₂	181 ¹ / ₂	1,448 ¹ / ₂	266 ¹ / ₂	10	2,957 ¹ / ₂
» Stora Brittanien och Irland	—	2	222	3 ¹ / ₂	72 ¹ / ₂	—	—	—	—	8,145 ¹ / ₂	—	8,416
» Nederländerne	—	680	115 ¹ / ₂	404 ¹ / ₂	—	—	—	46	—	1,358	—	2,633 ¹ / ₂
» Belgien	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» Frankrike	—	63 ¹ / ₂	201	127 ¹ / ₂	1	20 ¹ / ₂	1	—	—	141 ¹ / ₂	—	555 ¹ / ₂
» Spanien med Baleariska och Canarie öarne	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	12
» Portugal med Azoriska och Cap-Verds öarne	—	5 ¹ / ₂	535	377	—	408 ¹ / ₂	270 ¹ / ₂	—	—	3,740	1	5,338 ¹ / ₂
» Italien, Sardinien och Si- cilien	—	40 ¹ / ₂	—	18 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	150	—	209
» Gibraltar	—	—	2 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—	—	—	2 ¹ / ₂
» Egypten	—	529 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—	—	—	—	529 ¹ / ₂
» Alger	—	—	4 ¹ / ₂	8 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—	—	13 ¹ / ₂
» Ostindien	—	—	—	—	—	—	—	—	—	539 ¹ / ₂	—	539 ¹ / ₂
» Nord-Amerikanska förenta Staterna	—	283 ¹ / ₂	257 ¹ / ₂	2,703 ¹ / ₂	—	—	10	52 ¹ / ₂	—	1,375 ¹ / ₂	252 ¹ / ₂	4,935 ¹ / ₂
» Brasilien	—	13	12 ¹ / ₂	61 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	11 ¹ / ₂	79 ¹ / ₂	181 ¹ / ₂
Summa	70 ¹ / ₂	2,286	2,945	3,985 ¹ / ₂	157 ¹ / ₂	780 ¹ / ₂	4,821 ¹ / ₂	382 ¹ / ₂	4,744 ¹ / ₂	17,006 ¹ / ₂	928 ¹ / ₂	38,108 ¹ / ₂

6te Artikeln.

De så kallade Ädlare Verken.

a) *Guld-tillverkningen.*

Enär, på sätt Collegii underdåniga Berättelse för år 1834 innehåller, någon Guld-tillverkning samma år icke ägt rum vid Gustaf den Tredjes Silfver-verk vid Stora Kopparberget, utan blifvit uppskjuten till företagande i sammanhang med den för nästföljande året; så hafva nu tillsammans 4 Marker 16 lod guld blifvit utbringade ur det vid berörde verk erhållna silfret.

b) *Silfver-tillverkningen.*

Sala Silfververk. Sedan den bergsträckning hvarpå Grufve-arbetet härstädes är anlagdt, blifvit genom på sednare åren anställde forskningar, i afseende på Gång- och Sköl-systemet ^{*)}, närmare känd, har ock en mera bestämd plan

*) Relationerne om grufvetrytningen innehålla: att Salberget består af Urkalk, hvars muddra lager mera regelmässigt stryka i N.O. och S.W. med stupning åt N.W., hvaremot de öfre antaga en vågig strykning. Dessa lager genomskäras på en bredd af omkring 50 famnar af flere sins emellan parallela gångar, som i lodrät ställning stryka från S.O. till N.W., och uti bergarter af kalk, salit och hälleflinta föra malmen, som består till det mesta af silfverhaltigt Blyglans. Af dessa gångar känner man närmare 7 särskilda, men blott 4 af desse äro såsom lönande hufvudsakligen brutna. Eluru malngångarne nästan alltid äro fyndige, finnas de dock oftast så smala, att en lönande brytning endast kunnat äga rum der de genomskurit mera porösa berglager, eller dessas fogningar öppnat sig, och således mera utrymme för malmen uppstått. Der båda dessa gynnande omständigheter inträffa, blifva anbrotten rika och mycket lönande. Men den mesta malmen förekommer så spridd i bergarterna, att den genom sönderbökning och bergartens bortvaskande måste koncentreras till smältvärd halt. Der inga gångar förekomma är kalkberget alldeles ofyndigt. De sammanverkande omständigheter hvarpå malmstockarnes duglighet beror, hafva ock inflytelse på den ordning i stort, hvaruti de förekomma uti berget, så att grufve-brytningen och de utbrutna rummens form deraf bestämmes. Af de höjdritningar, som öfver allt detta upprättas, blir man således i tillfälle, att bedömma de trakter, inom hvilka dessa malmsanlingar varit belägne, till deras utsträckning i vidd och djup. Sålunda visar sig, att det malmfält, som brutits i Salberget, innefattas inom ett horizontelt plan af vid pass 170 famnars längd, på en bredd af 50 famnar, och som i dagen innehåller Grufvorne: Herr Stens-botten, Sand- och Kungs-rymningarne m. fl. smärre anbrott. Åt djupet sänker sig detta plan i lodrät direction på bredden, efter gångarnes ställning, under det att det framskjuter mer och mer åt N.W., efter längden och berglagrens stupning, så att malmernas botten faller ditåt, i det närmaste 60 grader från lodlinien. Huru långt detta för-

för Grufvedriften kunnat uppgöras och följas; och kan det såsom en lycklig omständighet härvid anmärkas, att de redan för längre tid tillbaka började arbeten nemligen Carl den XI:s schakt och Grefve Bjelkes stoll, befunnits böra såsom fullkomligen ändamålsenliga fortsättas. Det förra, hvars anläggning år 1668 först företogs, för att på djupet träffa den åt Nordvestra fältet stupande malmfyndigheten, men hvars afsänkande år 1709 afstodnade på 64 famnars djup, intill dess att efter 1816 års Bergs-Commission arbetet åter sattes i gång, har vid 1835 års slut hunnit nära genomslaget med första botten på 107 famnars afvägning, och hvad Grefve Bjelkes stoll angår, hvars anläggande år 1784 beslöts, för att med densamma genomskära Grufve-fältet vid Nyberg och genom dess fortsättande emot Nygrufvorne vinna upplysning om dessa utom Stor-grufve-utmälet befintelige malmtraktens beskaffenhet, har dermed så vida avancerat, att stollen från Canalen vid Nybergs bron blifvit indrifven 311 famnar.

Under dessa för Grufvedriftens framtida bestånd och malmfältets närmare undersökande företagne arbeten, har år 1835 icke någon ny malmfyndighet blifvit anträffad; men deremot hafva ur Stor-Grufvan, hvarest uti 35 särskilda arbetsrum, på olika djup från 48 till 145 famnars afvägning, brytning varit anställd, 51,189 tunnor, samt ur den på tvenne ställen arbetade Torg-Schakts-Grufvan 5,358 tunnor eller tillsammans 56,547 tunnor å 6 $\frac{2}{3}$ kubik-fot fyndigt berg blifvit uppfordrade, hvilka efter sofring lemnat 18,270 lass fattig malm eller så kallad Vask, samt 6,971 kubik-fot Stuff; äfvensom utur det gods, som vid det upptrutna bergets sköljning och sofring erhållits, på Stosshärd blifvit utvaskade 53 Centner slig; och är det för öfrigt, i afseende på Grufvedriften att anmärka, att den torra väderleken år 1835 väl förorsakat en knappare tillgång på driftvatten, men att, som deremot flödet i Grufvorne varit ringare, desse likväl utan svårighet kunnat hållas fria från vatten på djupet, hvarföre ock brytningen blifvit oafbrutet fortsatt, så att orter blifvit drifna till en sammanräknad längd af 460,3 fot, samt sänkningar om tillsammans 147 fot, hvarjemte ort-sulor blifvit afsänkta 1 fot djupt till en längd af 32,5 fot.

Vid 4 särskildte Bok- och Vask-Verk, tillsammans innehållande 56 Bokstämplar och 40 Stosshärdar, hafva 25,247 lass Vask och således 6,977 lass mera än årets uppföring, men hvartill tillgång af befintelige Vask-inventarier funnits, blifvit förbokade och genom vaskning concentrerade till 7,638,3 Centner smältvärde sliger.

Dessa sliger hafva genom Blysmältnings-processen blifvit tillgodo gjorde i en afpassad beskickning med Stuffmalmer och från råsmältningen erhållen Skärsten; hvarefter, och sedan drifnings- och linerings-processerne för sig gått, en Silfvertillverkning erhållits af 3,489 Lödige marker 12 Lod.

hållande fortfar under grufvornes nu varande botten, eller 150 famnar, är väl okänt, men skölarnes och gångarnes enahanda beskaffenhet tyckes ej antyda någon nära varande förändring.

Sala Silfververks Ränte-ersättnings-fond, hvars ändamål blifvit omnämndt uti Collegii för år 1833 aflemnade underdåniga Berättelse, har genom den i förhållande till årliga beloppet af Silfver-tillverkningen bestämda afsättningen blifvit ökad med 1,381 R:dr 16 sk., samt genom upplupne räntor med 352 R:dr 32 sk. 10 rst. eller tillsammans med 1,734 R:dr 10 sk., så att hela fonden vid 1835 års slut utgjorde 7,921 R:dr 21 sk. 8 rst. Banco.

Löfås Silfververk i Skedvi socken och Kopparbergs Län. Härstädes har detta år icke någon Silfver-tillverkning ägt rum; men emedlertid hafva 60 Skk malm blifvit upptagne, för att framdeles tillgodogöras.

Gustaf den Tredjes Silfververk vid Stora Kopparberget. Till detta Verk hafva 3,389 Tunnor blyglans-haltig sten af uppfordringen ur Stora Kopparbergs Grufva blifvit lemnade, hvilka vid skrädning gifvit 3,064 tunnor smältvärdig malm och 96 tunnor Stuff; hvarefter Silfver-tillverkningen, som är befriad från afrad till Eders Kongl. Maj:t och Kronan, uppgått till 337 lödige mk. 3½ lod.

Rikets hela Silfvertillverkning under året utgör således 3,826 lödige marker 15½ lod, hvaraf Tionde-afgiften till Eders Kongl. Maj:t och Kronan af Sala tillverkningen, Myntare-lön och Slagskatt oberäknade, uppgått till R:dr 2,829: 8 sk. 7 rst. i Silfver.

c) *Koppar-Verken.*

Stora Kopparberget. Härstädes fullföljes, jemte försöknings-arbeten och brytning efter malm, den arbetsplan som blifvit uppgjord för Grufvans återsättande i färbart stånd, efter de i Collegii förra underdåniga Berättelse omnämnda stalp. Sedan endast för att göra grufvan åter tillgänglig, omkostnaderne vid 1834 års slut uppgått till 45,650 R:dr 11 sk. 11 rst. Banco, hafva år 1835 för samma ändamål ytterligare blifvit utgifne 16,929 R:dr 11 sk. 6 rst. B:co, med hvilken sednare summa förbyggnader blifvit verkställd för 4,094: 21. 10, Orter på särskilda ställen drifne till en längd af 229 alnar 6 tum, samt sänkningar till ett sammanlagdt djup af 65 alnar 15 tum.

Också har, i afseende på anfarten, Kron-Prins Oscars väg nu blifvit färdig från 44 till 88 famnars djup i grufvan, och återstår för samma anfarts fullbordande ifrån dagen till förstberörde djup endast 10 famnars sänkning.

Stor-Grufvan har detta år icke kunnat länsas från vatten till större djup, än det i Collegii sednaste underdåniga Berättelse uppgifne, eller 181 famnar 3 kvarter uti allmän afvägning, emedan, då 1833 års fall förstörde den nedersta delen af Stjerncronas sänkning, hvarest konsten, som uppfordrade vattnet från djupaste rummen, var belägen, och enda utvägen att uppfordra vattnet från större djup funnits vara att afsänka Konung Fredriks schakt, men sådant icke kan med beqvämlighet ske på annat sätt, än att gå under schaktets nuvarande botten på

tjenligt djup, endast förberedande arbeten för verkställigheten af en dylik plan hittills hunnits vidtagas.

Äfven under nu ifrågavarande år hafva på särskildta ställen såsom i den af 1833 års fall mycket försvagade trakten af Lovisæ-Grufvan, samt i Kumblins arbetsrum uti Stor-Grufvan lossningar och mindre stalp tid efter annan inträffat; men som ingen förändring kunnat förmärkas uti distancen mellan Jerndubbarne, som äro inslagne på ömse sidor om rämnan uti Öster-orten, har man ansett sig kunna vara förvissad derom, att den stora Kismassan i det hela icke varit i rörelse, hvarken detta eller nästföregångne året.

År 1835 hafva utur grufvorne vid Stora Kopparberget blifvit uppfordrade 140,514 tunnor malmhaltigt berg- och svafvelkis, hvilka kostat 62,049 R:dr 24 sk. 1 rst. Banco eller 16 sk. 1 rst. per tunna. Genom skrädning hafva 81,934 Tunnor odugligt berg derifrån blifvit afskilde, så att den på malm-auctionerne försålde, Fjerdeparts-ägarne tillkommande malmen utgjort 54,389 tunnor, samt Svafvelkisen och Sammanbruks-malmen 4,191 tunnor, tillsammans värderade till 113,880 R:dr 40 sk. 4 rst. Banco.

Förberörde 54,389 tunnor malm hafva, med föranledande af malm-auctions-prisen, blifvit värderade till 110,277 R:dr 35 sk., som gör för en tunna sådan malm, som ingått uti bergsbruket, 2 R:dr 1 sk. 4 rst. allt Banco; hvarvid fördelningen af malmen varit följande:

	Banco	R:dr	sk.
Ordinarie Grufvehjelpsmalm	8,062:	24.	
Centonalmalm	8,730:	41.	
Afradsmalm Tredje och Fjerde hoparne	18,084:	1.	
Extra Grufvehjelps-malm	9,150:	16.	
Extra Grufve-casse-malm	1,750:	1.	
Således värdet af den Cassorna tillhörande malmen	45,777:	35.	
samt af Fjerdeparts-ägarnes malm eller 8 hopar, värderade efter första hopens pris	64,500:	—	
Summa malmvärde som ofvan, R:dr	110,277:	35 sk.	Banco.

Om nu förenämnde 64,500 R:dr fördelas på de 1,200 Fjerdeparterne uppkommer väl ett belopp af 53 R:dr 36 sk. på hvarje Fjerdepart; men då från denne sednare summa måste afdragas 31 R:dr 24 sk. grufve-brytnings-medel samt Pensions- och Fattigvårds-afgifter jemte bevillning 1: 32: 11 $\frac{2}{5}$ eller tillsammans 33: 8: 11 $\frac{2}{5}$, skulle behållna Fjerdeparts-revenuen utgöra 20: 27: 3 $\frac{3}{5}$ eller som den vid Bergslagens allmänna sammankomst blifvit bestämd till 20 R:dr 28 sk.; dock som dertill kommit en utdelning af Gustaf den Tredjes Silfververk 4 R:dr

20 sk. per Fjerdepart, har rätta Fjerdeparts-revenuen år 1835 uppgått till 25 R:dr B:co, som är 6 R:dr 37 sk. $8\frac{2}{5}$ r:st mindre än den för året nästföret, samt understiger med 11 R:dr 31 sk. $7\frac{1}{5}$ r:st hvad den i medeltal utgjort under de 10 åren 1825—1834.

Utaf den på Stor-Grufvans malm åstadkomne tillverkningen vid Stora Kopparberget, hafva under Bruksåret 1835 uti Fablu Kronovåg blifvit invägte 2,429 Sk℥ 19 L℥ 10 ℥ Koppar, bestående af följande:

	Sk℥	L℥	℥
Eders Kongl. Maj:ts Kronans Tionde Koppar . .	241:	9:	19
Konst-stats-kopparen	87:	14:	$19\frac{14}{24}$
Armbösse och Pensions- dito	7:	8:	$3\frac{15}{40}$
Ströms afrads dito	5:	16:	$4\frac{1}{2}$
Proste dito	15:	—	—
Ersättning för extra afbränning i Avesta	17:	6:	7.
Bergmännens behållne koppar	2,055:	3:	$6\frac{65}{120}$
Summa som ofvan Sk℥ 2,429:	19:	10.	

Invägningen af så kallad Frikoppar, tillverkad genom slaggbruk, har deremot under samma tid utgjort 583 Sk℥ 2 L℥ 13 ℥, äfvensom af malm från Konung Carl Johans Grufva 88 Sk℥ 6 L℥ 18 ℥ Koppar blifvit tillgodogjorde.

I afseende på öfrige här nedan särskildt upptagne Kopparverk kan väl anmärkas, att de i allmänhet drifvas med omtanka, ehuru föga förhoppning de fleste hafva om tilltagande malm-tillgångar, utom det att man vid några redan börjat befara fyndighetens upphörande. Deremot saknas icke bemödanden af både enskilde och Bolag att eftersöka Kopparmalm, och må i detta hänseende omnämnas de arbeten, som anställas på åtskilliga anledningar i Vermskogs, Gunnarskogs och Gräsmarks socknar i Carlstads Län, samt på Sägmyre och Håkansbo från ödesmål upptagne Koppar-Grufvor, den förre i Lexands socken af Kopparbergs Län, samt de sednare i Ramsbergs socken af Örebro Län; kommande först framtiden att utvisa, i hvad mån desse arbeten kunna blifva lönande eller icke.

Upptages Koppar-tillverkningen vid Stora Kopparberget tillsammans med den vid öfrige Kopparverken i Riket blir förhållandet följande:

	Uppgifven Koppar-tillverkning år 1835.			Taxeringen bestämd till:	Kongl. Maj:ts och Kronans Afräds-Koppar.		
	Skål.	Lö.	Ø.		Skål.	Lö.	Ø.
Vid Stora Kopparberget af Storgulve-malm	2,429	19	10	hvarje 10:de Skål.	241	9	19
” dito genom slaggbruk och af malm från nya försök .	671	9	11	hugen afgift härföre.	—	—	—
” Nya Kopparberget i Örebro Län	3	19	14	hvarje 20:de Skål.	—	3	19 ⁷ / ₁₀
” Mårdsätters Kopparverk i dito	28	15	14	Ej taxerad.	—	—	—
” Åtvidabergs dito i Linköpings Län	1,251	3	6	hvarje 30:de Skål.	41	14	12 ¹ / ₅
” Gottenviks dito i dito . .	124	12	15	dito	4	3	1 ⁵ / ₆
” Tunaberg i Nyköpings Län	20	10	—	dito	—	13	13 ¹ / ₃
” Garpenberg i Kopparbergs dito	421	14	12	hvarje 40:de Skål.	10	10	17 ³ / ₁₀
” Tomtebo i dito	340	6	10	Ännu ej taxerad.	—	—	—
” Svartviks Kopparverk i dito	53	5	9	dito	—	—	—
” Westerviks dito i dito	34	—	—	dito	—	—	—
” Sandviks dito i dito	2	17	1	dito	—	—	—
” Riddarhyttan i Westmanlands Län	306	13	—	hvarje 30:de Skål.	10	4	8 ² / ₃
” Gustafs och Carlbergs Kopparverk i Jemtlands Län	299	2	3	Njuter frihetsår.	—	—	—
” Waldemarsviks dito i Calmare Län	38	—	15	Ännu ej taxerad.	—	—	—
Summa Skål Koppar	6,026	10	—	— — —	309	—	2 ¹ / ₃₀

d) *Messings-Bruken.*

	Tillverkad Råmessing år 1835.		
	Skål.	Lö.	Ø.
Vid Skultuna i Westmanland	380	10	8
” Bjurforss i dito	2	4	13
” Nyköpings Messingsbruk	187	14	4
” Gusum i Östergöthland	94	17	4
Summa Råmessing	665	6	9

*\ Pastors andel af Kronans Tionde, härifrån afräknad.

7de Artikeln.

Diverse Verk och Inrättningar.

Kopparhamrar.

Vid desse har tillverkningen af valsad och smidd Koppar under året varit följande, nemligen:

	Uppgifvet Kopparsmide år 1835.		
	Skk.	Lk.	℔.
Vid Avesta i Kopparbergs Län	965	18	15
» Tunaberg i Nyköpings dito	38	—	—
» Åtvidaberg i Linköpings dito	254	19	19
» Sätterforss i Skaraborgs dito	29	—	—
» Stora Gårhult eller Kjällefäll i dito	48	11	5
» Cathrineforss i Elfsborgs dito	147	—	—
» Läsebo i Kronobergs dito	130	—	—
» Jernhulta eller Kopparmöllan i Christianstads dito . . .	106	—	—
» Graneforss i Blekinge dito	205	—	—
» Olofström i dito dito	30	—	—
Summa Koppar Smide	1,954	9	19

Blysmältnings-Verk.

	Skk.	Lk.	℔.
Vid Sala Silfververk	200:	—	12 $\frac{1}{2}$.
Gustaf den Tredjes dito i Fahlun	148:	14.	11 $\frac{1}{2}$.
Summa Bly	348:	15:	3 $\frac{3}{4}$.
Dessutom biproduct vid Sala 53 Skk 11 Lk Silfverglitt och Glete.			

Cobolt-Verk.

Vid Vena grufvor i Örebro Län har enligt uppgift erhållits Cobolt 11,228 sk

Detta år har icke vid Tunaberg någon sprängning efter Cobolt-malm ägt rum, och den som erhållits jemte den brutna Kopparmalmen har, i följd af bristande afsättning, ej blifvit tillgodogjord. Äfvenså har handteringen vid Gladhammars Cobolt-verk i Calmare Län varit inskränkt till sofring i de gamla Grufve-Varpen, utgörande Cobolt-fångsten derstädes 680 —

Summa 11,908 sk

Svafvel-Bruk.

	Sk.	L.	S.	Sk.	L.	S.
Vid Stora Kopparberget . . .	155:	4.	14.	hvaraf Kronans 3o:del	5:	3. 9 $\frac{4}{5}$.
» Östra Silfberget i Koppar-						
bergs Län	19:	—	—	Ej taxerad	—	—
» Såghyttan i dito af malm						
från Tomtebo Koppar-						
grufvor	210:	—	—	Ännu ej Taxerade	—	—
» Löfåsen i dito af dito . .	39:	—	—			
Summa Svafvel Sk	423:	4:	14.	Kronans Afrad	5:	3. 9 $\frac{4}{5}$.

Vid Dylta i Örebro Län har icke någon Svafvel-tillverkning detta år ägt rum.

Vitriol-Verken.

	SKÆ.	LÆ.	Æ.		SKÆ.	LÆ.	Æ.
Vid Stora Kopparberget . .	199:	1.	10.	Kronans 3o:del	6:	12.	7 $\frac{1}{2}$.
» Dylta i Örebro Län . .	1,028:	10.	—	dito 1o:del	102:	17.	—
» Lovers Alunbruk i Cal-							
mare Län	523:	12.	—	Ännu ej taxerade	—	—	—
» Ölands dito	1,012:	7.	—				
Summa Vitriol SKÆ	2,763:	10.	10.	Kronans Afrad	109:	9.	7 $\frac{1}{2}$.

Alun-Bruk.

	Uppgifven tillverkning år 1835.	Alla dessa Verk äro väl taxerade till hvar 30:de Tunna; men som, med afseende å den för Alun-verken nu varande ofördelaktiga conjunctur, genom Eders Kongl. Majts Nådiga Bref den 23 Januari 1836 blifvit stadgadt, att från och med år 1835 samt tills vidare skall $\frac{1}{2}$ procent af tillverkningen såsom den lägsta be- skattning utgå, då det gångbara försäljningspriset å Alun för året å Stockholms och Göteborgs Börser icke uppgår till 16 Rdr Bco för Tunnan, att då samma pris omväx- lar emellan 16 och 18 Rdr. En pro- cent, och då det stiger till och öf- ver 18 Rdr allt Bco fallt afrad ut- göras, så har, då försäljningspri- set varit under 16 Rdr Bco per Tunna, blott $\frac{1}{2}$ procent af tillverk- ningen här blifvit upptagen. Verket ännu ej taxerad.	Kronans Afrad.		
	Tunnor.		T:r.	L:z.	z.
Vid Andrarum i Christianstads Län	1,970		9	14	9
» Lover i Calmare dito	750		3	12	15
» Ölands Alunverk	2,389		11	16	1
» Garphytte dito i Örebro dito	2,600		13	—	—
» Mulltorps dito i Skaraborgs dito	294		1	8	—
» Hönsätters dito i dito dito	647		3	3	19
» Kallås dito i dito dito	725		3	10	9
» Carlfors dito i dito dito	318		—	—	—
Summa Tunnor Alun	9,691	Kronans Afrad	46	14	13

Rödfärgs-Verk.

Uppgifven tillverkning för år 1835.

	Tunnor.	Taxeringen bestämd till	Tunnor.
Vid Dylta i Örebro Län	1,159	hvar 10:de Tunna	115 $\frac{9}{10}$
» Rickårns Rödfärgsverk i dito .	350	hvar 30:de »	11 $\frac{2}{3}$
» Risbacka dito i dito .	600	dito dito	20
» Gammelbo dito i dito .	126	— — —	—
» Östra Silfberget i Kopparbergs Län	531	hvar 50:de Tunna	10 $\frac{3}{5}$
» Gamla Herregårdens Rödfärgs- Verk i dito	885	Under frihets-år	—
» Elfsborgs dito i dito	418	hvar 30:de Tunna	13 $\frac{1}{5}$
» Ingarfs dito i dito	495	dito dito	16 $\frac{1}{2}$
» Holms dito i dito	37	Ännu ej taxerad	—
» Lovers Alunbruk i Calmare Län	1,144	dito dito	—
» Ölands dito	324	dito dito	—
» Klefva Rödfärgs-Verk i Jönkö- pings Län	126	hvar 20:de Tunna	6 $\frac{3}{10}$
Summa Tunnor Rödfärg	6,195	Kronans Afrad	194 $\frac{9}{10}$

Blyers-Verk.

L8.

Vid Ugns och Nordansjö-Verken i Norbergs Bergslag tillverkad Blyerz 5,970.

Brunstens-Brott.

Brytning efter Brunsten har år 1835 varit anställd vid Spexeryd i Jönköpings Län, samt på hemmanet Bölets mark i Udenäs Socken och vid Munkebacka inom Mölltorps socken och Skaraborgs Län. Den uppbrotne malmen har efter behandling vid Bok- och Vask-Verk lemnat en för export färdig vara af Brunsten till följande belopp:

Vid Spexeryd	1,400: —
Inom Udenäs Socken	2,878: 10.
— Mölltorps dito	430: —
Summa Brunsten <i>Sk</i> 4,708	10.

Stenkols-Verk.

Vid Höganäs har i Schaktet Föreningen Pelare-hygget hela året utan uppehåll fortgått, så att arbetet vid årets slut emot Vester och Öster var vid tredje Pelaren från Schaktet. Uti Schaktet vid Brors Backe hafva orter blifvit indrifne mot Vester till tolfte Pelaren och mot Söder till 165 famnar från Schaktet, der en rubbning uppkastat kol-lagret och gjorde det emot denna sida otillgängligt, hvarföre arbetet nu mera endast kunde drifvas mot Vester; varande i detta Schakt en kol tillgång ännu tillfinnandes för 5 à 6 år. Uti Ryds nya Schakt har kol brytningen med orters indrifvande börjat den 18 Juni, men förmodades komma att upphöra, sedan mot Söder nära vid Schaktet en kastning inträffat, som uppkastar kol-lagret, och äfven mot Norr 60 famnar från Schaktet en dylik af samma beskaffenhet, för hvilken orsak detta Schakt framdeles torde komma att blifva Pump-Schakt så väl för den ofvanliggande kol flötsen, som den Söder om Ryds och Brors Backes Schakt, hvilken blir åtkomlig genom en Sten-ort från Ryds gamla Schakt. Uti detta sistnämnde har endast några dagar, då brytningen i Ryds nya Schakt varit hindrad af vatten-tillopp, kol brytning ägt rum.

Under året hafva Stenkol blifvit uppbrotne till följande belopp:

		N:o 1.	N:o 2.	N:o 3.
I Schaktet Föreningen	Tunnor	18,905.	34,906.	13,466.
» dito Brors Backe	»	26,762.	43,269.	25,320.
» dito Nya Ryd	»	124.	398.	105.
» dito Gamla Ryd	»	4,055.	7,877.	2,664.
Summa Tunnor		49,846.	86,450.	41,555.

Och har således Kol brytningen för året öfverstigit den för år 1834 med 15,262 Tunnor af N:o 1, med 26,088 Tunnor af N:o 2 samt med 12,905 Tunnor af N:o 3, eller med tillsammans 54,255 Tunnor.

Porfyr- och Marmor-Brott.

Vid Kolmårdens Marmor-Bruk hafva diverse arbeten åstadkommit

till ett värde af	10,388: 32.
» Elfvedahls Porfyr-Verk dito dito	6,000: —
» Långbanshytte Stenslipare-Verk i Carlstads Län dito dito	1,385: 12.
Summa tillverkningsvärde R:dr B:co	17,773: 44.

Under året 1835 hafva Privilegier å följande Verk och Inrättningar blifvit meddelade, nemligen:

1:o. *Masugnar.*

Uti Gunnarskogs Socken, Jösse Härad och Carlstads Län, en Masugn under namn af Lyred, för tillgodogörande af Sjö- och Myr-malmer.

» Karlanda Socken, Nordmarks Härad och Carlstads Län, en Masugn benämnd Kroksjö, hufvudsakligast på nyssberörde malmfång.

2:o. *Stångjerns-Verk.*

Vid Lindesnäs Bruk i Kopparbergs Län, en hammare och två härdar med nytt Smide	Skk. 900.
» Gryts Bruk i Örebro Län, Recognitions-Smide à 40 sk. per Skk å förut varande Verkstäder	450.
» Långvinds Bruk uti Helsingland, en hammare och två härdar för	900.
» Lethaforss Bruk i Carlstads Län, två hamrar och två härdar för	1,000.
Summa Skk	3,250.

3:o. *Jern-Manufactur-Verk.*

a) *till Vågföring och export af effecterne.*

Vid Sölje Bruk i Stafnäs Socken, Gillbergs Härad och Carlstads Län har en Stålugn blifvit privilegierad för tillverkning af 100 Skk Stål.

Vid Skultuna Messings-Bruk i Skultuna Socken och Westmanland har tillstånd blifvit meddeladt, att så länge endast 2 Messingsugnar begagnas, få tillverka 2,000 *Skz* Jernplåtar årligen.

- » Dormsjö Masugn i Garpenbergs Socken och Kopparbergs Län, en Cupol- och en Stjelp-ugn för gjutgods-tillverkning.
- » Ankarsrums Bruk uti Hallingsbergs Socken, Södra Tjust Härad och Calmare Län, en Knipphammare för förfärdigande af hvarjehanda Svart-smide.
- » Lenungshammars Bruk i Glafva Socken, Gillbergs Härad och Carlstads Län, en Manufactur-Stuedja af en Räckhammare och två Spikhamrar för tvänne Stockar.
- » Inlockahult uti Almundsryds Socken, Kinnevalds Härad och Kronobergs Län, en Knipp- och en Spikhammare för samma Stock.
- » Wikmanshytte Bruk uti Hedemora Socken och Kopparbergs Län, en Stålugn för tillverkning af högst 3 å 400 *Skz* Stål.
- » Vällfors Manufactur-Verk i Fryksände Socken, Fryksdahls Härad och Carlstads Län, har, jemte privilegium å ytterligare en Spikhammare, förädlingsrätten blifvit utvidgad till 400 *Skz*.
- » Stjerneberg uti Tryserums Socken, Norra Tjust Härad och Calmare Län, ett Manufactur-Verk af En Knipp- och en Spikhammare.

b) *För husbehofs-smide och redskaps-tillverkning.*

Vid Björneborgs Bruk i Visnums Socken och Härad af Carlstads Län, en vatten-slägga.

- » Norra Gisslarbo Bruk i Malma Socken, Åkerbo Härad och Westmanlands Län, en Spikhammare.
- » Nedre Hån, i Töksmarks Socken, Nordmarks Härad och Carlstads Län, en större och tvänne mindre Vattensläggor för tillverkning af Lär.

4:o. *Kopparhyttor.*

På Sandviks hemmansägor i Vika Socken och Kopparbergs Län, för tillgodogörande af Kopparslagg från åtskilliga gamla varp i Vika och Kopparbergs Socknar.

- » Byn Sagens ägor i Leksands Socken och Kopparbergs Län, för förbrukning af malm från Sägmyre åter upptagne Koppargrufva.

Vid Bergsgårdström inom Kopparbergs Socken och Län, i afsigt att tillgodogöra Kopparslagg.

På sätt ofvan är i underdånighet anfördt, hafva således 3,250 *Skz* nytt stångjerns-smide år 1835 blifvit privilegierade; men som deremot nedläggning af 1 händ med 450 *Skz* smide ägt rum vid Långö Bruk i Elfdahls Socken och Kopparbergs Län, så utgör verkliga Smides-tillökningen under året 2,800 *Skz*.

Bergs-Collegium framhårdar med djupaste vördnad, trohet och nit

Stormäktigste, Allernådigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
Tjenare och Undersåter

C. J. af NORDIN.

D. W. TRIBLER.

F. A. BERNDES.

ADOLF HALLGREN.

Stockholm den 28 November 1836.

L. Åkerberg.

STOCKHOLM, 1837. Trykt hos P. A. NORSTEDT & SÖNER,
Kongl. Boktryckare.
